

ภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
The Holistic Health Leadership of The Chaophaya Abhaibhubejhr Hospital,
Thailand, 2013 AD.

วิลาวัลย์ พงษ์สุนทร¹ และธัญธรณ์ สุขพานิช²

Wilawan Pongsuntorn¹ and Thanyathorn Sukhabanij²

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

²รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

frongce@yahoo.com, and dr_kanala@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ 1) ศึกษาภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของผู้นำบริหารโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร 2) ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือก เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร 3) ศึกษาภาวะผู้นำในการเสริมสร้างคุณภาพอย่างยั่งยืน ด้วยการแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร 4) นำเสนอรูปแบบภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของผู้นำบริหารโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในการใช้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือก เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนที่เหมาะสมในอนาคต การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวนรวมทั้งสิ้นจำนวน 42 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 410 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของผู้นำบริหารโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร แพทย์และพยาบาลต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพขั้นสูง เนื่องจากเป็นผู้ที่ต้องดูแลรักษาผู้ป่วยซึ่งฝากชีวิตไว้ให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น

2) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือกเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร สรุปว่า ควรมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ มุ่งเน้นไปที่การนำสมุนไพรไทยและภูมิปัญญาไทยไปใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างสูงสุด ยุทธศาสตร์แบบคู่ขนานกันไปในการแพทย์แผนปัจจุบัน และยุทธศาสตร์เครือข่ายในการขยายงานทางการแพทย์ทางเลือก

3) ภาวะผู้นำในการเสริมสร้างคุณภาพอย่างยั่งยืน ด้วยการแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร สรุปว่า การสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีคุณภาพที่ดีตามแนวทางการแพทย์แผนไทยหรือแพทย์ทางเลือก ต้องเสริมสร้างให้ครบทั้ง 5 มิติ คือ

- 1.มิติทางกาย การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง การปราศจากโรคหรือความเจ็บป่วย
- 2.มิติทางจิตใจ การมีสภาวะทางจิตใจที่แจ่มใส การไม่มีความกังวล การมีความสุข การมีเมตตา
- 3.มิติทางสังคม การมีครอบครัวที่อบอุ่น การมีสำนึกต่อส่วนรวม การดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคม
- 4.มิติทางจิตวิญญาณ การมีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อตรง ไม่โลภมาก รู้จักพอ การมีความยึดมั่นกับบุคคลที่ควรเคารพสูงสุด
- 5.มิติทางอารมณ์ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ และการมีปัญญาในการแก้ไขปัญหา

4) สรุปรูปแบบ คือ “ผู้บุกเบิกด้านการแพทย์ทางเลือกแนวสมุนไพร” ไปสู่ “จอมยุทธผู้กุมขุมกำลังด้านความมั่นคงของมนุษย์แนวสุขภาพ”

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ สุขภาพ แบบองค์รวม โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the holistic health leadership for the executive of Chaophaya Abhaibhubejhr hospital 2) to study the management of alternative medicine strategy to enhance the quality of life and sustainability of Chaophaya Abhaibhubejhr hospital 3) to study The leadership in enhancing the quality of sustainability with a choice of hospitals, doctors Abhaibhubejhr and 4) to present the model of the holistic health leadership for the executive of Chaophaya Abhaibhubejhr hospital to used Strategic Management of alternative Medicine, to enhance the quality of life in a sustainable in the future. This study employed a Qualitative research from in-depth interviews of 42 people. The Quantitative research used a meticulous questionnaire sampling from 410 people.

1) The holistic health leadership for the Executive of Chaophaya Abhaibhubejhr, doctors and nurses have a moral, ethical and professional conduct advanced. Because the people who have to care for the sick and remember to have better health

2) The management of alternative medicine strategy to enhance the quality of life and sustainability of Chaophaya Abhaibhubejhr hospital concluded that a key strategic goal. Focusing on the wisdom of herbs Thailand and Thailand to help you make the very most. Parallel strategies in modern medicine and strategic networks to expand medical options.

3) The leadership in enhancing the quality of sustainability with a choice of hospitals, doctors Abhaibhubejhr concluded that the Thailand health promotion provides great quality guidelines Thailand medicine or alternative medicine. To strengthen the whole five dimensions.

1. The physical dimension of physical health. The absence of disease or infirmity

2. Dimensional mental a state of mind is clear. The lack of concern for the happiness of having mercy.

3. Dimensions of social the family, a sense of collective Care, mutual aid societies.

4. Spiritual dimension to have moral integrity is not greedy enough. The person should have a firm commitment to the highest respect.

5. Dimensional emotional the ability to control emotions and the wisdom to resolve.

4) The “Research Model” of this doctoral dissertation can be summed up as the following: From The “Alternative Herbal Medicine Pioneer” To “The Human Security Health Hub Champion”

Keywords : Health, Leadership, The Holistic, Chaophaya Abhaibhubejhr Hospital

1. บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี วัฒนธรรมในสังคมโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์สมาชิกในสังคมโลก ผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลเสียทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ต่อทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณ สังคมและสิ่งแวดล้อม หรืออาจกล่าวได้ว่าผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลเสียต่อความเป็น “องค์กรรวม” ของมนุษย์ในสังคมโลกอย่างมากมาย มนุษย์จึงได้พยายามค้นหาหนทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีคุณภาพที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อสู้กับโรคภัยไข้เจ็บในสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ทั้งนี้เรื่องสุขภาพแบบองค์รวม เป็นการดูแลสุขภาพที่มี การบูรณาการความรู้แบบดั้งเดิมเข้ากับการบำบัดเสริม เพื่อ ส่งเสริมให้เกิดสุขภาวะที่ดี และเกิดภูมิป้องกันรักษาโรคภัยไข้ เจ็บ ซึ่งจะต้องพิจารณาองค์ประกอบทุกอย่างของมนุษย์ ไม่ว่าจะ เป็นร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นไปที่ การให้ผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัด มีส่วนร่วมในกระบวนการ บำบัดรักษา หรือปฏิบัติตน เพื่อให้หายจากโรคภัยด้วยตนเอง สุขภาพแบบองค์รวม จะเน้นการมีสุขภาวะ (Well-Being) คือ การมีสุขภาพดี มีความรู้สึกเป็นสุข มีความสมดุล ความเป็น องค์กรรวมของทั้ง 4 มิติ คือ กาย จิต สังคม ปัญญา หรือจิต วิญญาณ ที่บูรณาการอยู่ในการพัฒนามนุษย์และสังคม เพื่อ สร้าง “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ให้กับมนุษย์ [1]

ระยะเวลาในการวิจัย ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน 2556 รวมเป็นระยะเวลา 2 เดือน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเป็น 5 ตอนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของตัวอย่างเป็นแบบ Checklist จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แนวคิดและทัศนคติต่อภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของโรงพยาบาลเจ้าพระยา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ที่สเกล 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวคิดและทัศนคติต่อยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือกเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ที่สเกล 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 4 แนวคิดและทัศนคติต่อการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์การแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ที่สเกล 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 5 แนวคิดและทัศนคติเกี่ยวกับภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของผู้นำนักบริหารโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือกและรูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยการแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ

แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถาม ให้กับตัวอย่างในพื้นที่กรุงเทพฯ และจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จำนวนทั้งสิ้น 410 ฉบับ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำผลรวมแต่ละคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยและจัดระดับค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้กำหนดมาตราวัดตามแบบของ Likert Scale โดยผู้วิจัยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1.00-1.49	น้อยที่สุด
1.50-2.49	น้อย
2.50-3.49	ปานกลาง
3.50-4.49	มาก
4.50-5.00	มากที่สุด

การแปลความหมายของค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะใช้เกณฑ์ดังนี้ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำกว่า 1 หมายถึงมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมาก ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากกว่าหรือเท่ากับ 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันมาก

8. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	87	21.2
หญิง	323	78.8
รวม	410	100.0
2. อายุ		
1. ต่ำกว่า 21 ปี	9	2.2
2. 21-30 ปี	106	25.9
3. 31-40 ปี	146	35.6
4. 41-50 ปี	96	23.4
5. 51-60 ปี	46	11.2
6.มากกว่า 60 ปี	7	1.7
รวม	410	100.00
3. ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	145	35.4
2. ปริญญาตรี	228	55.6
3. สูงกว่าปริญญาตรี	21	5.1
4. อื่นๆ (ไปรตระบุ)	16	3.9
รวม	410	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
1. ข้าราชการพลเรือน/รัฐวิสาหกิจ	96	23.4
2. ข้าราชการทหาร/ตำรวจ	6	1.5
3. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	39	9.5
4. พนักงานบริษัทเอกชน	48	11.7
5. แพทย์/พยาบาล	101	24.6
6. พนักงานดูแลผู้ป่วย/คนชรา	21	5.1
7. ผู้ป่วย/ผู้รับบริการในร.พ.	44	10.7
8. รับจ้างทั่วไป	16	3.9
3. เกษตรกร	10	2.4
4. อื่นๆ (โปรดระบุ)	29	7.2
รวม	410	100.0
5. รายได้ตนเองต่อเดือน		
1. ต่ำกว่า 20,001 บาท	241	58.8
2. 20,001-30,000 บาท	93	22.7
3. 30,001-40,000 บาท	59	14.4
4. 40,001-50,000 บาท	7	1.7
4. มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป	10	2.4
รวม	410	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี การศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพแพทย์/พยาบาลและส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 20,001 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 2 สรุปภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ลำดับ	การวิเคราะห์ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D	ความคิดเห็น
1	ภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของโรงพยาบาลเจ้าพระยา	3.36	0.44	ปานกลาง
2	ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือกเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	3.32	0.47	ปานกลาง
3	การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์การแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	3.42	0.50	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.37	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 สรุปภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าทุกด้านมีความคิดเห็นระดับปานกลาง

9. สรุปผลการวิจัย

9.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 สำหรับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 โดยสรุปผลจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ภาวะผู้นำด้านสุขภาพนั้นแพทย์และพยาบาลต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพขั้นสูงการดูแลรักษาสุขภาพแบบองค์รวมและต้องมีความสามารถด้านความเป็นวิชาชีพโดยการวินิจฉัยโรคภัยไข้เจ็บของผู้ป่วยเป็นอย่างดี มีการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักดูแลสุขภาพ แบบองค์รวมด้วยสมุนไพร ต้องช่วยณรงค์ให้เกิดอาชีพการปลูกสมุนไพรให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งนอกเหนือจากเป็นการลดการพึ่งพาทรัพยากรจากภายนอกประเทศแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนอีกด้วย

9.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือก เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 สำหรับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 โดยสรุปผลจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและประสานงานกันไปสู่อนาคต เน้นการเป็นผู้นำในการพัฒนาความรู้ด้านสมุนไพรอย่างเป็นระบบ คือการที่ต้องเน้นการฝึกอบรมเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ ในการพัฒนาอาชีพ และการเชื่อมโยงเครือข่ายหมอชาวบ้านในต่างประเทศ เพื่อบูรณาการความรู้ให้ต่อยอดและหลากหลายยิ่งขึ้น

9.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์การแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 สำหรับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 โดยสรุปผลจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ส่งเสริมการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บนั้น ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเสริมสร้างให้มนุษย์มีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีสุขภาพลักษณะนิสัยที่ดีในการดำเนินชีวิตอย่าง มีคุณภาพ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี จะต้องสร้างให้คนในชุมชน

ตระหนักถึงความสำคัญของการทำให้ชุมชนเข้มแข็งด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากระดับเล็กไปสู่ระดับใหญ่

10. อภิปรายผลการวิจัย

10.1 ผลการวิเคราะห์ต่อภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ผลการวิเคราะห์ โดยรวมวิเคราะห์ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีรูปแบบของภาวะผู้นำเชิงสุขภาพแบบองค์รวม เนื่องจากผู้นำของโรงพยาบาลอภัยภูเบศร ได้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดความสมดุลของแต่ละบุคคล โดยมีคนเป็นศูนย์กลางที่จะสามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพ โดยใช้องค์ประกอบของผู้นำ 4 ประการ คือ การสอน (Teaching) การอำนวย (Directing) การมีส่วนร่วม (Participating) และการบำรุงรักษา (Nurturing) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ใช้วิธีการที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาาระบบที่ส่งผลต่อตัวผู้นำ ผู้ตาม และสภาพแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแต่ละตัวบุคคล ทีมงาน องค์กร และชุมชน สอดคล้องกับ สุขุม เฉลยทรัพย์ [5] กล่าวว่าผู้นำจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีการจัดการความรู้หรือที่เรียกว่า KM (Knowledge Management) การจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ และอริกถกุล เอี่ยมพญา [6] กล่าวว่าภาวะผู้นำในทักษะในการทำงานเป็นทีม การจัดการสื่อสาร และการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

10.2 ผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือก เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ผลการวิเคราะห์ โดยรวมวิเคราะห์ว่า แผนขององค์กร ที่เกิดจากการมองไปสู่นาคต โดยพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงของพื้นที่เกี่ยวกับการบูรณาการทรัพยากร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ ในลักษณะรู้เขา รู้เรา โดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อระดมมาใช้ในการนำองค์การไปสู่ภารกิจและเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับเฮนรี มินซ์เบอร์ก [6] อธิบายความหมายของยุทธศาสตร์ ว่าหมายถึง แผน (Strategy is a Plan-p1) องค์กรกำหนดยุทธศาสตร์ขึ้นเพื่อใช้เป็นสิ่งกำหนดทิศทาง (Direction) หรือเป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคต (A quid or course of action in to the future) หรือวิธีทางที่จะก้าวเดินจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง

10.3 ผลการวิเคราะห์การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์การแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ผลการวิเคราะห์ โดยรวมวิเคราะห์ว่า การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์การแพทย์ทางเลือกประกอบไปด้วย 5 มิติดังนี้ 1.มิติทางกาย การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง การปราศจากโรคหรือความเจ็บป่วย 2.มิติทางจิตใจ การมีสภาวะทางจิตใจที่แจ่มใส การไม่มีความกังวล การมีความสุข การมีเมตตา 3.มิติทางสังคม การมีครอบครัวที่อบอุ่น การมีสำนึกต่อส่วนรวม การร่วมสร้างสรรค์สังคมและชุมชน การดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคม 4.มิติทางจิตวิญญาณ การมีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อตรง ไม่โลภมากรู้จักพอ การมีความยึดมั่นกับบุคคลที่ควรเคารพสูงสุด 5.มิติทางอารมณ์ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ การไม่มีความทุกข์หรือมีแต่ก็ไม่มากจนเกินแก้ไข และการมีปัญญาในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ สุรเดช ประดิษฐ์บาท [7] เสนอว่า การดูแลสุขภาพของบุคคลควรต้องมีการดูแลสุขภาพให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ สุขภาพทางกาย สุขภาพทางใจ สุขภาพทางสังคม และสุขภาพทางจิตวิญญาณ

10.4 ผลการวิเคราะห์รูปแบบ (Model) ของภาวะผู้นำด้านสุขภาพแบบองค์รวมของผู้นำนักบริหารโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในการใช้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการแพทย์ทางเลือก เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์การนำเสนอรูปแบบ จากผลแบบสอบถามและผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ “ผู้บุกเบิกด้านการแพทย์ทางเลือกแนวสมุนไพร” ผู้ “จอมยุทธผู้กุมขุมกำลังด้านความมั่นคงของมนุษย์แนวสุขภาพ” Form “Alternative Herbal Medicine Pioneer” To “The Human Security Health Hub Champion”

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นผู้บุกเบิกการใช้ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรไทยที่สั่งสมมาจากบรรพบุรุษ มาประยุกต์ใช้ในการรักษาและดูแลสุขภาพของประชาชน ในฐานะผู้บุกเบิกการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมด้วยภูมิปัญญาไทย ซึ่งมีวิวัฒนาการมาโดยลำดับ ซึ่งในอนาคต มีความคาดหวังที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาความรู้ด้านสมุนไพรอย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงเครือข่ายหมอชาวบ้านในต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นยุคแห่งความคาดหวังของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่ต้องการเป็นผู้นำในการพัฒนาความรู้ด้านสมุนไพรอย่างเป็นระบบ ทั้งการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ การพัฒนาอาชีพให้เกษตรกรและคนทั่วไป การเชื่อมโยงเครือข่ายหมอชาวบ้านในต่างประเทศ เพื่อบูรณาการความรู้ให้ต่อยอดและหลากหลายยิ่งขึ้น

11. ข้อเสนอแนะ

11.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1. ควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการแพทย์ทางเลือก เพื่อให้ผู้รับบริการได้มีทางเลือกในการดูแลสุขภาพมากขึ้น ในทุกระดับตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ

2. ควรเน้นการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์แบบผสมผสานหรือการแพทย์แบบองค์รวมให้มีทักษะ และมีศักยภาพให้มากขึ้น

11.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ขยายผลการวิจัยจากการแพทย์ทางเลือก ไปสู่การวิจัยเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคจากการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนใหม่ เป็นการแพทย์ทางเลือกหรือการแพทย์แบบองค์รวม

2. วิจัยเรื่องบุคลากรการแพทย์ทางเลือกในอาเซียน ในการส่งเสริมด้านการศึกษา และเพิ่มศักยภาพ ในการแพทย์ทางเลือกของไทยในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- [1] เพ็ญศรี พงษ์ประภาพัน. 2553. การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมของผู้ป่วยเบาหวาน ในชุมชนวัดปรุณาวาส. วิทยานิพนธ์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- [2] เฉก ธนะสิริ. 2553. การแพทย์ทางเลือกในประเทศไทย. [Online]. ค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557. จาก <http://www.thaicentarian.mahiddol.ac.th>.
- [3] โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร. 2555. แนวคิดการดำเนินการสมุนไพร. ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย. (เอกสารอัดสำเนา)
- [4] Yamane Taro. 1970. *Statistic : An Introductory Analysis*. Tokyo. Harper International Edition.
- [5] สุขุม เฉลยทรัพย์. 2555. ภาวะผู้นำกับการจัดการปัญหา และการบริหารความขัดแย้งในการทำงาน (Problem and Conflict Management for Leadership). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (เอกสารอัดสำเนา).
- [6] อรกัญญา เอี่ยมพญา. 2553. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับผู้มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 9(1), น.43-55

[7] Henry Mintzberg. 1979. *The Structuring of Organization: A Synthesis of research*. Englewood Cliffs, N.J : Prentice-Hall.

[8] สุรเดช ประดิษฐ์บาทูภา. 2555. ระบบสุขภาพและแนวทางการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า. *จุลสารสาขาวิชาสุขภาพออนไลน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. 7(2), น.43-58